

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Čakovec, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin,
Varaždinske Toplice)

UREDNIČKI ODBOR

Stjepan Hajduk (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik i grafička oprema), Željko Tomičić, Marijan Špoljar i Branko Šimek

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice
ZA NAKLADNIKA
Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1979.

BROJ 2, siječanj 1979. godine

KAZALO

Dragutin Feletar: Za organiziraniju obradu »terena«	1
Stjepan Hajduk: Proslava 40. godišnjice Muzeja Varaždinske Toplice	3
Antun Bauer: Muzej u Varaždinskim Toplicama	7
Marijan Špoljar: Galerija i nova umjetnička praksa	10
Damjan Lapajne: O djelovanju Muzeja Moslavine u Kutini	12
Ivanka Štager: Izložba »Tito u Varaždinu«	15
Božidar Gerić: Istraživanje radničkog pokreta i NOB-e u Moslavini	17
Ante E. Brlić: Mjesta muzeja sjeverozapadne Hrvatske 1835. godine	19
Franjo Horvatić: Zavičajna muzejska zbirka u Đelekovcu	21
Tomislav Đurić: Prilozi za povijest Vinice	24
Libuše Kašpar: Etnološke izložbe varaždinskog Muzeja	28
Ljubica Ramušćak: Otkup etnografske građe u Međimurju	31
Josip Vidović: Arheološka istraživanja u Međimurju u 1978. godini	35
Zorko Marković: Uz problem istraživanja neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Hrvatskoj	37
Željko Tomičić: Zaštitna arheološka istraživanja u Martinu na Muri	40
Marina Šimek: Zaštitno iskapanje u Svetom Petru Ludbreškom	44
Vladimira Pavić: O nalazu glinenog pećnjaka u Čakovcu	47
Josip Fluksi: O rekonstrukciji i konzerviranju keramike s arheoloških nalazišta	49
Dragutin Feletar: Tri vrijedne knjige	52
Libuše Kašpar: XXIX. savjetovanje o povijesnoj stambenoj arhitekturi	54
Zorko Marković: Proslava 100. godišnjice HAD-a i neka pitanja uz nju	56
Zoran Homen: Zaštitno iskapanje u Beketincu	57
Zoran Homen: Jedan od oblika informiranja o akcijama muzeja	59

Prikazane su i posude za pečenje kolača, kao što je okrugli **cimplet**. te **bidre**, također okrugle ali kaneliranih stranica. Četvrtasta ili ovalna posuda za pečenje kolača i mesa je **protvan** ili **kastrola**.

Još su tu **kahle** za sobne peći, **tanjuri**, **zdjele**, **lavori**, **lonci** s jednom ručkom, **sirnice**, **rigle**-poklopci te na kraju dječje igracke — **fučkalice** u obliku ptica, koje sviraju uz pomoć zraka ili zraka i vode.

Da bi prikaz lončarstva bio cjelovit, izložba je upotpunjena vrlo uspjesim fotografijama rada lončara, čiji je autor, također i autor fotografija u katalogu Tomislav Đurić.

Lončarski obrt je u odumiranju i većina lončara, koji danas rade a ima ih u ovim selima još 33, orijentirali su se na pravljenje vaza i lonaca za cvijeće, što je daleko ispod vrijednosti njihovih nekadašnjih skladnih proizvoda. Stoga smo ovu našu izložbu starog seljačkog lončarstva varaždinske okolice, popratili i prodajnom izložbom predmeta, koji su kopije naših muzejskih, a radili su ih lončari Đuro Gladović i Josip Srednoselec iz Dubravca, jer bi u ovom našem zasićenom potrošačkom društvu, koje se pomalo počinje okretati jednostavnosti seljačkog inventara, moglo lončarstvo naći izlaz iz zaborava, pa je tako ova izložba bila samo mali prilog spašavanju te vrijedne lončarske tradicije. (Snimci: Tomislav Đurić)

LJUBICA RAMUŠČAK, Muzej Međimurja Čakovec

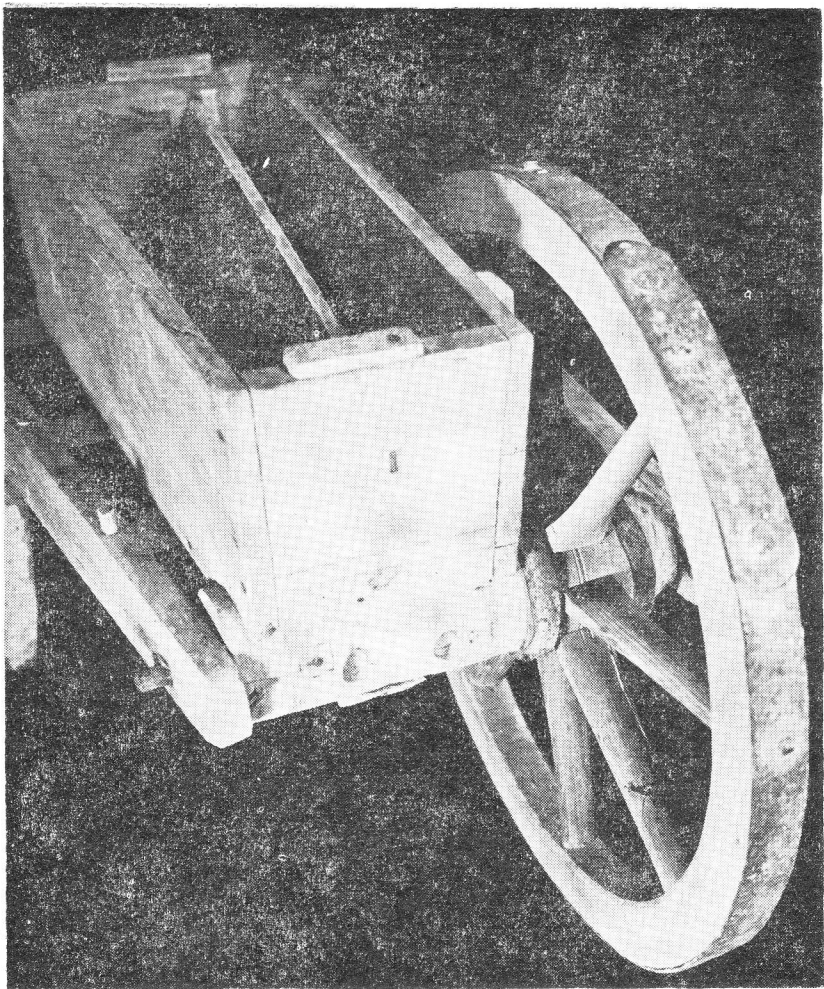
Otkup etnografske građe u Međimurju

Sistematskim obilaskom terena Međimurja otkupljeni su vrijedni etnografski predmeti, čime je fundus etnografskog odjela obogaćen sa 70-tak eksponata.

Otkupljeni etnografski materijal su tekstilni predmeti i to iz sela Gardinovca, Turčišće, Marija na Muri. To su plisirane suknje iz 1930. godine tzv. GUZANJKE TIBETNE NA ROŽICE, marame izrađene iz svile RUBCI PRELEVANCI, ženske košulje BLUZA ili FRAK, BAJKA koju su žene nosile zimi, zatim lanena košulja ROBAČA, ženske pregače FER-TUFI, lanene plahte i ručnici BRISAČI.

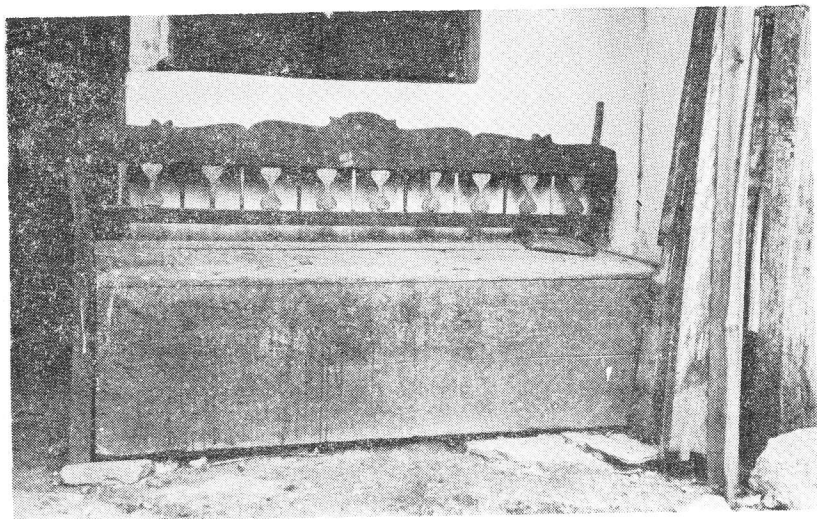
U selima Strelec, Zasadbreg, Prelog, Draškovec, Marija na Muri, Čukovec, Hodošan otkupljene su škrinje LAJCE oslikane i okovane koje su nekada služile za čuvanje tekstilnih predmeta i odjeće. U tu svrhu služile su i škrinje ŠUBLAT LADLINI neoslikani i ukrašeni dubljenim linijama na rubovima škrinje. Veoma interesantan predmet je KLUPA KANAPEJ iz sela Draškovca. Otkupljene su i klupe STOLICE ZA VRT, pa ukrasna daska koja se stavljala iznad kreveta iz 1882. god. a izrađena je kao ukras i da štiti od hladnoće zida i vlage.

Od tekstilnog alata otkupljeni su grebeni, vitlo za namatanje prediva, trlice za lan trti, stupa za obradu lana i konoplje. Navedeni predmeti su iz sela Draškovca, Gardinovca i Turčišća.

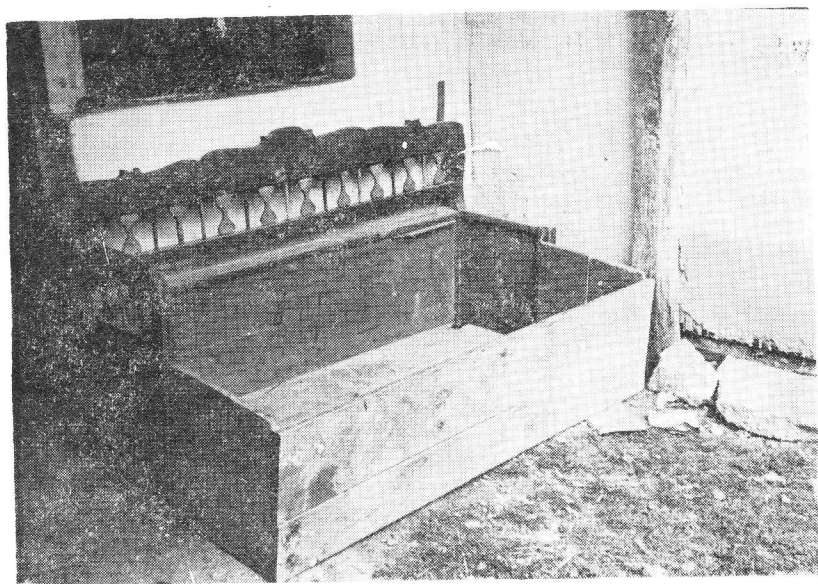

Tačke za sijanje graha i kukuruza

Lijepi broj košara je iz sela Zasadbreg. To su košare pletene od svežnjica slame koji su povezani kalanom ljeskovinom. Služile su za branje voća i povrća (graha, kestenja), zatim za držanje žita za sjeme. To je tzv. KOŠ ŽITNJAK ili SJEMJAK valjkastog je oblika s ravnim poklopcem. Koš je rađen od slamnatih svežnjica pletenih spiralno i povezanih kalanom kupinovim nitima. Košara SLAVJAČA je kružnoga obli-

Rasklopna klupa kanapej (gore zatvorena, dolje otvorena)

ka, a izradio ju je 1967. godine Ivan Mesarić iz Zasadbrega. Služila je za stavljanje tijesta za kruh da nabuja. U Mariji na Muri su kupljene košare od šibe i to KORPA ZA POGAČE i KORPA ZA OBED NA POLE NOSITI.

Od keramičnih predmeta otkupljeni su u Turčišću i Mariji na Muri LONCI koji su služili za čuvanje topljene masti, zatim keramička zdjela za kuglof BİDRICA.

Iz sela Draškovec, Zasadbreg, Strelec, Prelog, Hodošan su etnografski predmeti koji su se koristili u poljoprivredi. To su jaram za uprezanje jedne krave, jaram JARMEC za uprezanje dvije krave, plug, stolica za klepanje kose BABICA ZA KOSO KLEPATI, stupa za stupanje hajdine, drvena lopata VEJAČA koja je služila za vijanje žita poslije vršidbe, čišćenja snijega, spremanje i utovar krumpira. U selu Hodošan su otkupljene tačke za sijanje graha i krumpira. U Prelogu je otkupljena KOLARSKA STOLICA iz 1905. godine, izrađena je u selu Draškovcu a služila je kod obrade SPICA ili ZBICA za kotače i sitnih ukrasa na kolima. Iz Preloga je i tzv. RUČNA SEČKARA oslikana i ukrašena vegetabilnim motivima.

Od ostalih predmeta kupljeno je još zrcalo, sat, sprava za grubo mljevenje kukuruza ŠROTARICA ili RUŽDARA i pokladne drvene maske iz sela Turčišća, koje izrađuje Lepen Stjepan.

Među nabrojenim novo otkupljenim etnografskim predmetima posebno treba istaći dva veoma vrijedna i jedinstvena eksponata — to je KLUPA KANAPEJ iz sela Draškovca i TAČKE ZA SIJANJE GRAHA i KUKURUZA iz sela Hodošan.

KLUPA KANAPEJ izrađena je 1937. godine i to kao sanduk za sjedanje s naslonom sa tri strane. Sam sanduk je napravljen od dva dijela, koji kad se rastave čine jedan veći sanduk bez poklopca u kojem su noću spavala djeca. Klupa je izrađena od piljene i blanijane daske. Okvir naslona za leđa je ukrasno ispiljen.

TAČKE ZA SIJANJE GRAHA I KUKURUZA SU TAČKE s jednim kotačem. Kotač je sa drvenim žbicama učvršćen željeznim obručem. Osovina mu je na jednoj strani duža a na drugoj kraća. Duži dio osovine prolazi kroz sanduk sa zrnjem koji je podijeljen pregradom na dva dijela — u jednoj pregradi je zrnje kukuruza, a u drugoj zrnje graha. U osovini su izdubljene dvije udubine, manja za kukuruz, veća za grah. Okretanjem kotača i osovine, samo po jedno zrno graha ulazi u udubinu osovine i odmah za njim i zrno kukuruza. Kada se osovina do kraja okrene, zrna ispadaju na zemlju. Tako se sijao zajedno grah i kukuruz da bi se grah pri rastu penjao po stabljici kukuruza.

Otkupljeni etnografski materijal čuva se obrađen u depou Etnografskog odjela Muzeja Međimurja u Čakovcu.